

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๒๔

วันศุกร์ ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุจริตานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครินทร์ สิงห์เสณี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกีระณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายเชียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๗. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๘. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	(ลาการประชุม)
๒. นายอัชพร จารุจินดา	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเชษฐ โทณะวนิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้อรอด

๒. นางสาวจิตติพร วิชัยธนพัฒน์

๓. นายณัฐ มโนกุลอนันต์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง

ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาหลักกฎหมายปกครอง

๒. นายพัชโรดม ลิ้มปิยะเสีयर

ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์การร่างกฎหมาย

๓. นางรัชณี รุจิขจรเดช

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๔. นางสาวจีระ พุ่มพวง

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๕. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๒๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

## ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

### พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แจ้งต่อที่ประชุมถึงผลการประชุมของคณะอนุกรรมการจำนวนสี่เรื่อง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๑. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีหนังสือขอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญส่งผู้แทนไปเป็นวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญให้กับประชาชนในภูมิภาคต่างๆ โดยมีกรรมการร่างรัฐธรรมนูญและที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแจ้งความประสงค์ที่จะเดินทางไปบรรยาย ณ จังหวัดต่างๆ คือ นายศุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ เป็นวิทยากรบรรยาย ณ จังหวัดระนอง นายอิทธิพันธ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ เป็นวิทยากรบรรยาย ณ จังหวัดสุรินทร์ นายอมร วาณิชวิวัฒน์ กรรมการ เป็นวิทยากรบรรยาย ณ จังหวัดนครนายก และนายเจษฎ์ โทณะวณิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นวิทยากรบรรยาย ณ จังหวัดอุทัยธานี

๒. ตามที่ได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจำนวนแปดคณะนั้น ได้มีกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแจ้งความประสงค์เป็นประธานอนุกรรมการครบทั้งแปดคณะแล้ว นอกจากนี้ ขอรื้อต่อที่ประชุมว่า บุคคลภายนอกที่เป็นอนุกรรมการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญถือว่าต้องห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๖๗ วรรคหกของร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า มาตรา ๒๖๗ วรรคหกของร่างรัฐธรรมนูญ ไม่หมายความว่ารวมถึงอนุกรรมการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรให้กรรมการร่างรัฐธรรมนูญเป็นอนุกรรมการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้มากกว่าหนึ่งคณะ เนื่องจากมีร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับที่คณะกรรมการต้องพิจารณาโดยเร็ว เช่น ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่เป็นอนุกรรมการจะต้องมีเวลาประชุมคณะอนุกรรมการด้วย

- ควรให้กรรมการร่างรัฐธรรมนูญและที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ไม่ได้เป็นอนุกรรมการสามารถเข้าร่วมประชุมในคณะอนุกรรมการที่ตนเองสนใจได้ซึ่งจะทำให้การทำงานของคณะอนุกรรมการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรรมการร่างรัฐธรรมนูญสามารถเป็นอนุกรรมการในคณะอนุกรรมการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้มากกว่าหนึ่งคณะแต่จะต้องมาร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมการด้วย และไม่ได้ห้ามกรรมการร่างรัฐธรรมนูญหรือที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ไม่ได้เป็นอนุกรรมการไปร่วมประชุมในคณะอนุกรรมการที่ตนเองสนใจ ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภานั้น จะเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นลำดับสุดท้าย เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งและพรรคการเมืองต่าง ๆ มีเวลาในการดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๓. ตามที่หนังสือพิมพ์บางฉบับได้นำเสนอข่าวเกี่ยวกับบทความของกรรมการการเลือกตั้งบางคนซึ่งไม่เห็นด้วยกับหลักการของร่างรัฐธรรมนูญในเรื่องคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ที่ประชุมอนุกรรมการมีความเห็นว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญร่างแรกให้กับองค์กรอิสระทุกแห่งศึกษา แต่องค์กรอิสระไม่ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระแต่อย่างใด ซึ่งการให้ความเห็นหลังจากกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญได้เสร็จสิ้นแล้วจึงไม่เกิดประโยชน์ใด นอกจากนี้ มีอดีตสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่แสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองอาจไม่สามารถดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ได้ทันตามกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน จึงขอให้โฆษกกรรมการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ได้ให้สัมภาษณ์และแจ้งต่อผู้สื่อข่าวแล้วว่า คณะกรรมการจะเผยแพร่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจำนวนสองฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ทันภายในเวลาที่กำหนดไว้ ส่วนกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งบางคนแสดงความไม่เห็นด้วยกับคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระนั้น ได้แจ้งต่อผู้สื่อข่าวแล้วว่าไม่เห็นความเห็นในเรื่องนี้

๔. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองไม่ได้กำหนดหมวดว่าด้วยการควบคุมพรรคการเมืองไว้ อาจขัดต่อมาตรา ๘๙ วรรคสองของร่างรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดว่า ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร จะมีการควบคุมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้

ประธานกรรมการสอบถามว่า หากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองไม่ได้กำหนดหมวดว่าด้วยการควบคุมพรรคการเมืองไว้ พรรคการเมืองจะสามารถควบคุมพรรคการเมืองได้หรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า หากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองไม่ได้กำหนดให้มีควบคุมพรรคการเมืองไว้ พรรคการเมืองจะไม่สามารถควบคุมพรรคการเมืองได้ แต่สามารถใช้วิธีการยุบพรรคการเมืองและให้สมาชิกของพรรคการเมืองเดิมไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่แทน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากมีการควบคุมพรรคการเมืองจะทำให้สมาชิกของพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใหม่ในทันที แต่อาจทำให้สมาชิกของพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใหม่ไม่ถึงเก้าสิบวันก่อนการเลือกตั้ง

- หากกำหนดให้การควบคุมพรรคการเมืองกระทำมิได้ อาจขัดต่อมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่งของร่างรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดว่า การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำเช่นนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ

- ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้การควบคุมพรรคการเมืองจะกระทำในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎรมิได้ หากไม่อยู่ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎรและไม่มีกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญกำหนดห้ามไว้ก็สามารถควบคุมพรรคการเมืองได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างรัฐธรรมนูญมีหลักการไม่ส่งเสริมให้มีการควบคุมพรรคการเมืองเพื่อป้องกันไม่ให้มีการซื้อขายพรรคการเมือง แต่ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรพ้นวาระไปพรรคการเมืองก็

สามารถควรรวมกันได้ โดยพรรคการเมืองควรมีอุดมการณ์ทางการเมืองของตนเองหากต้องการเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์ก็ควรให้สมาชิกพรรคการเมืองลาออกไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ จะเหมาะสมมากกว่า

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า หากกำหนดให้มีการควรรวมพรรคการเมืองไว้ จะเป็นประโยชน์ต่อการอธิบายในเรื่องพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ขอให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาทบทวนเรื่องการควรรวมพรรคการเมืองเพื่อเสนอต่อที่ประชุมต่อไป

จากนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง โดยเริ่มตั้งแต่มาตรา ๔ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

#### มาตรา ๔

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

“นายทะเบียนสมาชิก” หมายความว่า นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง

“ข้อบังคับ” หมายความว่า ข้อบังคับพรรคการเมือง

“บริจาค” หมายความว่า การให้เงินหรือทรัพย์สินแก่พรรคการเมืองนอกจากค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง และให้หมายความรวมถึงการให้ประโยชน์อื่นใดบรรดาที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดแก่พรรคการเมืองด้วย

“ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่ารวมถึงการให้ใช้ทรัพย์สิน การให้บริการ หรือการให้ส่วนลดโดยไม่มีค่าตอบแทนหรือมีค่าตอบแทนที่ไม่เป็นไปตามปกติทางการค้า และการทำให้หนี้ที่พรรคการเมืองเป็นลูกหนี้เป็นอันระงับสิ้นไป

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“จังหวัด” หมายความว่ารวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย”

#### ประเด็นการพิจารณา

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ เสนอแก้ไขคำนิยามของคำว่า “บริจาค” เป็นดังนี้ “...ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดแก่พรรคการเมืองด้วย”

นายธนาวุฒิ สัจจทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ทวีติยาภิปรายว่า ควรกำหนดคำนิยามของคำว่า “นายทะเบียนสมาชิก” หรือไม่ เนื่องจากนายทะเบียนสมาชิกเป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสมาชิกของพรรคการเมืองตนเอง โดยได้กำหนดคำนิยามคำว่า “สมาชิก” ไว้แล้ว ส่วนคำนิยามของคำว่า “บริจาค” หมายความว่า “และให้หมายความรวมถึงการให้ประโยชน์อื่นใดบรรดาที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้” ไม่ควรนำมากำหนดเป็นคำนิยามของคำว่า “บริจาค” เนื่องจากอาจเป็นคำนิยามเรื่องทรัพย์สิน

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า นายทะเบียนตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง จะมีทั้งนายทะเบียนพรรคการเมืองและนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองด้วย จึงต้องกำหนดคำนิยามของคำว่า “นายทะเบียนสมาชิก” ให้ชัดเจน ส่วนเงินบริจาคจะหมายความรวมถึงการให้ประโยชน์อื่นใดบรรดาที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า หากต้องกำหนดคำนิยามของคำว่า “นายทะเบียนสมาชิก” ก็ควรระบุให้ชัดเจนว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองที่รับผิดชอบดูแลเรื่องรายชื่อสมาชิกของพรรคการเมือง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามของคำว่า “นายทะเบียนสมาชิก” เป็นดังนี้ “นายทะเบียนสมาชิก” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งนายทะเบียน สมาชิก ในพรรคการเมือง” ส่วนคำนิยามของคำว่า “บริจาค” ควรหมายความรวมถึงการให้ประโยชน์อื่นใดซึ่งไม่ใช่การบริจาคโดยตรงให้กับพรรคการเมืองด้วย และได้มีการกำหนดคำนิยามของคำว่า “ประโยชน์อื่นใด” ไว้แล้ว จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามของคำว่า “บริจาค” เป็นดังนี้ “...และให้หมายความรวมถึงการให้ประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมืองบรรดาที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดแก่พรรคการเมืองด้วย”

#### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

“นายทะเบียนสมาชิก” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งนายทะเบียน สมาชิก ในพรรคการเมือง

“ข้อบังคับ” หมายความว่า ข้อบังคับพรรคการเมือง

“บริจาค” หมายความว่า การให้เงินหรือทรัพย์สินแก่พรรคการเมืองนอกจากค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง และให้หมายความรวมถึงการให้ประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมืองบรรดาที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดแก่พรรคการเมืองด้วย

“ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า หมายรวมถึงการให้ใช้ทรัพย์สิน การให้บริการ หรือการให้ส่วนลดโดยไม่มีค่าตอบแทนหรือมีค่าตอบแทนที่ไม่เป็นไปตามปกติทางการค้า และการทำให้หนี้ที่พรรคการเมืองเป็นลูกหนี้เป็นอันระงับสิ้นไป

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“จังหวัด” หมายความว่า รวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย”

#### มาตรา ๕

“มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

#### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๕ โดยไม่มีการแก้ไข

**มาตรา ๖**

“มาตรา ๖ ให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนและมีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ภายใต้การกำกับและควบคุมของคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

**ประเด็นการพิจารณา**

- ไม่มี -

**มติที่ประชุม**

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖ โดยไม่มีการแก้ไข

**มาตรา ๗**

“มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ ”

**ประเด็นการพิจารณา**

- ไม่มี -

**มติที่ประชุม**

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗ โดยไม่มีการแก้ไข

**มาตรา ๘**

“มาตรา ๘ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มิได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่บัญญัติไว้ให้มีการแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียน ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ประกาศหรือแจ้งให้ถือว่าการประกาศหรือแจ้งในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก เป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว”

**ประเด็นการพิจารณา**

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มิได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่บัญญัติไว้ให้มีการแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียน ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ประกาศหรือแจ้งให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ให้ถือว่าการประกาศหรือแจ้งในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก เป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว

ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติให้คณะกรรมการหรือนายทะเบียนมีอำนาจกำหนดในเรื่องใด ให้คณะกรรมการหรือนายทะเบียนกำหนดโดยทำเป็นประกาศและประกาศในราชกิจจานุเบกษา และดำเนินการประกาศตามวรรคหนึ่งด้วย”

### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มิได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่บัญญัติไว้ให้มีการแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียน ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ประกาศหรือแจ้งให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ให้ถือว่าการประกาศหรือแจ้งในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก เป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว

ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติให้คณะกรรมการหรือนายทะเบียนมีอำนาจกำหนดในเรื่องใด ให้คณะกรรมการหรือนายทะเบียนกำหนดโดยทำเป็นประกาศและประกาศในราชกิจจานุเบกษา และดำเนินการประกาศตามวรรคหนึ่งด้วย”

### หมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง

“หมวด ๑

การจัดตั้งพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง โดยไม่มีการแก้ไข

### มาตรา ๙

“มาตรา ๙ บุคคลซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกัน และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ จำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนอาจร่วมกันดำเนินการเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ในกรณีเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี

(๓) ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ หรืออยู่ในระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรืออยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๔) ไม่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่น หรือเป็นผู้แจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นตามมาตรา ๙/๑ หรือเป็นผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นตามมาตรา ๑๑

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิมของพรรคการเมืองคนละไม่น้อยกว่าสองพันบาทแต่ไม่เกินห้าแสนบาท ”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๓) เป็นดังนี้ “(๓) ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”



ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดให้พรรคการเมืองที่มีอยู่เดิมต้องตรวจสอบคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองของตนว่าเป็นไปตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองหรือไม่ และสอบถามว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองอย่างไร

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ความใน (๓) จะบังคับใช้กับผู้จัดตั้งพรรคการเมืองจำนวนห้าร้อยคนอาจทำให้การจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่กระทำได้ยากขึ้น เนื่องจากผู้ที่ถูกตัดสิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไม่สามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้ และความใน (๓) จะไม่นำไปใช้กับพรรคการเมืองที่มีอยู่เดิมจึงควรกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลเพื่อให้นำความใน (๓) ไปใช้กับพรรคการเมืองที่มีอยู่เดิมด้วย

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ควรพิจารณาให้ชัดเจนว่า ต้องการกำหนดให้พรรคการเมืองมีมาตรฐานตามร่างรัฐธรรมนูญนี้หรือให้มีมาตรฐานตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ความใน (๓) มีหลักการเช่นเดียวกับมาตรา ๘๘ ของร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรนำความใน (๓) ไปบังคับใช้กับพรรคการเมืองที่มีอยู่เดิมและสมาชิกพรรคการเมืองตามร่างมาตรา ๒๑ ด้วย

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๑ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกพรรคการเมืองเช่นเดียวกับความใน (๓)

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญหารือต่อที่ประชุมว่า การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกพรรคการเมืองเช่นเดียวกับความใน (๓) จะเข้มงวดเกินไปหรือไม่ เนื่องจากจะทำให้ผู้ที่ถูกตัดสิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่สามารถเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและไม่สามารถร่วมดำเนินกิจกรรมกับพรรคการเมืองได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ที่ถูกตัดสิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ควรเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เนื่องจากอาจเข้ามาควบคุมพรรคการเมืองและจะกระทบต่อภาพลักษณ์ของพรรคการเมือง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า สามารถนำหลักการของมาตรา ๘๘ ของร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งมากำหนดเป็นคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้จัดตั้งพรรคการเมืองตามร่างมาตรา ๙ ได้ ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดห้ามบุคคลที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นสมาชิกพรรคการเมืองด้วยเช่นกัน โดยมาตรา ๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดคุณสมบัติของผู้จัดตั้งพรรคการเมืองไว้ว่า ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติซึ่งได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง อย่างไรก็ตาม สามารถนำเนื้อหาของร่างมาตรา ๙ (๓) ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองที่คณะอนุกรรมการเสนอต่อที่ประชุมเป็นร่างแรกมากำหนดเป็นคุณสมบัติของผู้จัดตั้งพรรคการเมืองได้

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๙ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองที่คณะอนุกรรมการเสนอต่อที่ประชุมเป็น

ร่างแรก กำหนดคุณสมบัติของผู้จัดตั้งพรรคการเมืองไว้ว่า ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือมิให้ใช้สิทธิรับเลือกตั้ง และมีได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือร่วมดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองใด รวมทั้งไม่เคยเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๑ ยังไม่เกินยี่สิบปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ เมื่อจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วบุคคลดังกล่าวต้องเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จัดตั้งนั้นด้วย

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ร่างมาตรา ๙ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองที่คณะอนุกรรมการเสนอต่อที่ประชุมเป็นร่างแรก ได้นำหลักการของมาตรา ๙๘ ของร่างรัฐธรรมนูญ มากำหนดไว้ โดยกำหนดให้ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งและต้องไม่เคยเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๓) เป็นดังนี้

“(๓) ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๖ หรือ มาตรา ๙๘ (๕) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๓) หรือ (๑๘) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรืออยู่ในระหว่างที่พรรคการเมืองหรือพรรคการเมืองอื่นได้ยื่นคำขอให้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นพรรคการเมืองหรือยื่นคำขอเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรืออยู่ในระหว่างที่พรรคการเมืองอื่นได้ยื่นคำขอให้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ควรนำความใน (๓) ไปใช้กับพรรคการเมืองที่มีอยู่เดิมด้วย ประธานกรรมการกล่าวว่า พรรคการเมืองที่มีอยู่เดิมจะต้องสำรวจคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองว่าเป็นไปตาม (๓) หรือไม่ และสอบถามว่าการให้คณะผู้บริหารพรรคการเมืองต้องพ้นจากตำแหน่งถูกกำหนดไว้ในร่างมาตราใด

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การให้คณะผู้บริหารพรรคการเมืองต้องพ้นจากตำแหน่งถูกกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๑ วรรคสี่

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็น (๓/๑) ดังนี้ “(๓/๑) อยู่ในระหว่างถูกสั่งห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” เพื่อให้ผู้บริหารพรรคการเมืองที่พ้นจากตำแหน่งไม่สามารถจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความใน (๒) กำหนดให้ผู้ที่มิอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีจัดตั้งพรรคการเมืองได้ จะเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากอาจไม่สอดคล้องกับหลักการของร่างรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้ผู้ที่มิอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ที่มีอายุยี่สิบปีถือว่าบรรลุนิติภาวะและมีความสามารถในการทำนิติกรรม จึงสามารถเป็นผู้จัดตั้งพรรคการเมืองได้

### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙ บุคคลซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกัน และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ จำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนอาจร่วมกันดำเนินการเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ในกรณีเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี

(๓) ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๖ หรือ มาตรา ๙๘ (๕) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๓) หรือ (๑๘) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรืออยู่ในระหว่งทศวรรษที่พรรคใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นพรรคหรืออยู่ในทศวรรษที่พรรคใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรืออยู่ในระหว่างทศวรรษที่พรรคมิให้ดำรงตำแหน่งพรรคการเมือง

(๓/๑) อยู่ในระหว่างถูกสั่งห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

(๔) ไม่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่น หรือเป็นผู้แจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นตามมาตรา ๙/๑ หรือเป็นผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นตามมาตรา ๑๑

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิมของพรรคการเมืองคนละไม่น้อยกว่าสองพันบาทแต่ไม่เกินห้าแสนบาท ”

### มาตรา ๙/๑

“มาตรา ๙/๑ บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ จำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน จะยื่นคำขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนไว้ก่อน แล้วดำเนินการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้ครบจำนวนตามมาตรา ๙ ก็ได้ แต่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้ง ถ้ามิได้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในเวลาดังกล่าว ให้การรับแจ้งเป็นอันสิ้นผล

ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองที่แจ้งตามวรรคหนึ่งต้องมีลักษณะตามมาตรา ๑๔ และต้องไม่ซ้ำ พ้อง หรือคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองที่มีผู้แจ้งตามวรรคหนึ่งไว้แล้ว

แบบ หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้ง และการรับแจ้ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง และคำประกาศอุดมการณ์ของพรรคการเมืองที่จะจัดตั้ง”

### ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรา ๙/๑ ออกทั้งมาตรา โดยให้นำความในร่างมาตราดังกล่าวไปบัญญัติไว้ต่อจากร่างมาตรา ๑๕/๔ ทั้งนี้ ให้แก้ไขความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองที่แจ้งตามวรรคหนึ่งต้องมีลักษณะตามมาตรา ๑๔ และต้องไม่ซ้ำ พ้อง หรือคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองที่มีผู้แจ้งตามวรรคหนึ่งไว้แล้วหรือของพรรคการเมืองที่จดทะเบียนหรือที่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา ๙ อยู่ก่อนแล้ว” เพื่อให้ครอบคลุมกรณีพรรคการเมืองที่จดทะเบียนหรือที่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา ๙ อยู่ก่อนแล้ว

**มติที่ประชุม**

คณะกรรมการมีมติตราร่างมาตรา ๙/๑ ออกทั้งมาตรา

**มาตรา ๙/๒**

“มาตรา ๙/๒ หากนายทะเบียนเห็นว่าการแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองไม่เป็นไปตามมาตรา ๙/๑ ให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้แจ้งทราบพร้อมด้วยเหตุผลเพื่อให้แก้ไขเสียให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วไม่มีการแก้ไขหรือยังแก้ไขไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้ถือว่าผู้แจ้งไม่ประสงค์จะให้นายทะเบียนดำเนินการต่อไป และให้นายทะเบียนจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบแล้วแจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ”

**ประเด็นการพิจารณา**

ประธานกรรมการเสนอตราร่างมาตรา ๙/๒ ออกทั้งมาตรา โดยให้นำความในร่างมาตราดังกล่าวไปบัญญัติไว้หลังร่างมาตรา ๑๕/๔

**มติที่ประชุม**

คณะกรรมการมีมติตราร่างมาตรา ๙/๒ ออกทั้งมาตรา

**มาตรา ๑๐**

“มาตรา ๑๐ ก่อนยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙ ต้องประชุมร่วมกันโดยมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคนเพื่อดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง นโยบายหลักของพรรคการเมือง และข้อบังคับ

(๒) เลือกหัวหน้าพรรคการเมือง เற்றுฎีกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารพรรคการเมือง

(๓) ดำเนินการอื่นอันจำเป็นต่อการจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตาม (๑) ต้องไม่มีลักษณะตามมาตรา ๑๔ และต้องไม่ซ้ำ พ้อง หรือคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองที่จดทะเบียนแล้ว หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบและยังไม่พ้นยี่สิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ

การประชุมตามวรรคหนึ่ง ต้องมีบันทึกการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษร และมติของที่ประชุมต้องเป็นไปตามเสียงข้างมากของผู้เข้าร่วมประชุม โดยผู้เข้าร่วมประชุมคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนซึ่งต้องทำโดยเปิดเผย และการมอบหมายให้ลงคะแนนแทนกันจะกระทำมิได้

ในกรณีที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๕/๓ ให้ถือว่าการประชุมตามวรรคหนึ่งเป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งที่หนึ่งของพรรคการเมือง”

**ประเด็นการพิจารณา**

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงต้องแยกอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง และนโยบายหลักของพรรคการเมืองออกจากกัน ทั้งนี้ เห็นว่าทั้งสองเรื่องท้ายที่สุดก็จะเป็นเรื่องนโยบายของพรรคการเมือง จึงอาจไม่มีความจำเป็นที่จะต้องแยกออกจากกัน

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในทางวิชาการอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง และนโยบายหลักของพรรคการเมือง เป็นคนละเรื่องกัน โดยอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองคือ manifesto ส่วนนโยบายหลักของพรรคการเมืองคือ policy

- มีกรรมการเสนอให้นำความว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้ง” ไปบัญญัติเป็นคำนิยาม โดยให้นำไปไว้ในร่างมาตรา ๔ ก่อนนิยามคำว่า “นายทะเบียน”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการจะนำความว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้ง” ไปบัญญัติเป็นคำนิยามในร่างมาตรา ๔ ก่อนนิยามคำว่า “นายทะเบียน”

- มีกรรมการสอบถามว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกันสองคำ คือ “ประกาศกำหนด” และ “กำหนด” เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมโดยใช้คำเดียวกันทั้งฉบับ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม โดยใช้คำว่า “กำหนด” แทนคำว่า “ประกาศกำหนด” ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ นอกจากนี้ ในบทเฉพาะกาลเมื่อพูดถึงพรรคการเมืองที่จัดตั้งอยู่แล้วก่อนมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จะต้องคำนึงถึงมาตรา ๑๐ ด้วยว่าจะให้พรรคการเมืองดังกล่าวดำเนินการอย่างไร

#### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐ ก่อนยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙ ต้องประชุมร่วมกันโดยมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคนเพื่อดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง นโยบายหลักของพรรคการเมือง และข้อบังคับ

(๒) เลือกหัวหน้าพรรคการเมือง เภรัณูญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารพรรคการเมือง

(๓) ดำเนินการอื่นอันจำเป็นต่อการจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง *พรรค* กำหนด

ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตาม (๑) ต้องไม่มีลักษณะตามมาตรา ๑๔ และต้องไม่ซ้ำ พ้อง หรือคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองที่จดทะเบียนแล้ว หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบและยังไม่พ้นยี่สิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ

การประชุมตามวรรคหนึ่ง ต้องมีบันทึกการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษร และมติของที่ประชุมต้องเป็นไปตามเสียงข้างมากของผู้เข้าร่วมประชุม โดยผู้เข้าร่วมประชุมคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนซึ่งต้องทำโดยเปิดเผย และการมอบหมายให้ลงคะแนนแทนกันจะกระทำมิได้

ในกรณีที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๕/๓ ให้ถือว่าการประชุมตามวรรคหนึ่งเป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งที่หนึ่งของพรรคการเมือง”

#### มาตรา ๑๑

“มาตรา ๑๑ ในการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐ (๒) เป็นผู้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนออกใบรับคำขอให้แก่ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐาน

คำขอจดทะเบียน การยื่นคำขอจดทะเบียน และการออกใบรับคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด”

#### ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้ “มาตรา ๑๑ ในการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐ (๒) เป็นผู้ยื่นคำขออนายทะเบียน พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และให้นายทะเบียนออกใบรับคำขอให้แก่ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐาน

คำขอจดทะเบียน การยื่นคำขอจดทะเบียน และการออกใบรับคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด”

#### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑ ในการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐ (๒) เป็นผู้ยื่นคำขออนายทะเบียน พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และให้นายทะเบียนออกใบรับคำขอให้แก่ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐาน

คำขอจดทะเบียน การยื่นคำขอจดทะเบียน และการออกใบรับคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด”

#### มาตรา ๑๒

“มาตรา ๑๒ แบบคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (๔) ชื่อ ที่อยู่ เลขประจำตัวประชาชน และลายมือชื่อของหัวหน้าพรรคการเมือง เற்றுณีกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารพรรคการเมือง”

#### ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

#### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒ โดยไม่มีการแก้ไข

#### มาตรา ๑๓

“มาตรา ๑๓ เอกสารและหลักฐานที่ต้องยื่นไปพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) ชื่อ ที่อยู่ เลขประจำตัวประชาชน และลายมือชื่อของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคน
- (๒) หลักฐานการชำระเงินทุนประเดิมของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคน
- (๓) ค่าประกาศอุดมการณ์ของพรรคการเมืองและข้อบังคับ
- (๔) บันทึกการประชุมตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง ซึ่งผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองรับรองความถูกต้อง

(๕) หนังสือรับแจ้งของนายทะเบียนในกรณีที่มีการแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙/๑”

#### ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “มาตรา ๑๓ เอกสารและหลักฐานที่ต้องยื่นไปพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ วรรคสองหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วย” และแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๔) เป็นดังนี้ “(๔) บันทึกการประชุมตามมาตรา ๑๐ วรรคสองสาม ซึ่งผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองรับรองความถูกต้อง”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า “คำประกาศอุดมการณ์ของพรรคการเมือง” เป็นเรื่องใหม่ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ พรรคการเมืองที่ตั้งอยู่แล้วก่อนมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะต้องจัดทำคำประกาศอุดมการณ์ของพรรคการเมืองด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า พรรคการเมืองที่ตั้งอยู่แล้วก่อนมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จะต้องไปจัดทำคำประกาศอุดมการณ์ของพรรคการเมืองเพื่อให้เป็นไปตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงเพิ่มเติมว่า เรื่องคำประกาศอุดมการณ์ของพรรคการเมืองเป็นเรื่องใหม่ ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒) ของร่างรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน

#### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓ เอกสารและหลักฐานที่ต้องยื่นไปพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ วรรคสองหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) ชื่อ ที่อยู่ เลขประจำตัวประชาชน และลายมือชื่อของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคน

(๒) หลักฐานการชำระเงินทุนประเดิมของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคน

(๓) คำประกาศอุดมการณ์ของพรรคการเมืองและข้อบังคับ

(๔) บันทึกการประชุมตามมาตรา ๑๐ วรรคสองสาม ซึ่งผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองรับรองความถูกต้อง

(๕) หนังสือรับแจ้งของนายทะเบียนในกรณีที่มีการแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙/๑”

#### มาตรา ๑๔

“มาตรา ๑๔ คำประกาศอุดมการณ์ของพรรคการเมือง และนโยบายหลักของพรรคการเมืองต้อง

(๑) ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

(๓) ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๔) ไม่มีลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างชนในชาติ”

#### ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรานี้ โดยตัดความใน (๒) ออกทั้งอนุมาตรา เนื่องจากอุดมการณ์ทางการเมืองในแต่ละบุคคลในแต่ละพรรคการเมืองมีความแตกต่างกัน การจำกัดอุดมการณ์

ทางการเมืองว่าต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมายจึงอาจไม่เหมาะสม เช่น หากมีกลุ่มคนที่ไม่เห็นด้วยกับระบบสภาผู้แทนราษฎร หรือระบบวุฒิสภา แต่เห็นด้วยกับระบบสภาประชาชน และมีอุดมการณ์ที่มุ่งหมายจะให้ มีสภาประชาชนที่มาจาก การเลือกของผู้นำชุมชนโดยไม่กระทบต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งอาจถือได้ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แต่สิ่งที่ควรพิจารณาคือควรห้ามอุดมการณ์ดังกล่าวหรือไม่ ทั้งนี้ อุดมการณ์ทางการเมืองควรต้องเปิดกว้างแต่จะต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่มีลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกกระหว่างชนในชาติ

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองเดิมไม่มีคำว่า “นโยบายหลัก” คำว่า “นโยบายหลัก” ในที่นี้หมายถึงอะไร และพรรคการเมืองที่ตั้งอยู่แล้วก่อนมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะต้องดำเนินการอย่างไร

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ที่ผ่านมาจะพบว่า มีนโยบายที่มีอยู่เดิมของพรรคการเมือง กับนโยบายที่เกิดขึ้นระหว่างการหาเสียง ดังนั้น ในการประกาศนโยบายพรรคการเมืองจึงควรต้องประกาศนโยบายหลักที่เป็น core element ของพรรคการเมือง ส่วนนโยบายที่เกิดขึ้นระหว่างการหาเสียงในแต่ละพื้นที่เป็นนโยบายอื่นที่ไม่ใช่ในนโยบายหลัก

ประธานกรรมการกล่าวว่า นโยบายของพรรคการเมืองที่มีอยู่แล้วของพรรคการเมืองที่ตั้งอยู่แล้วก่อนมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้คือ นโยบายหลัก

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากใช้คำว่า “นโยบายหลัก” ควรต้องกำหนดในบทเฉพาะกาลด้วยว่านโยบายหลักของพรรคการเมืองที่ตั้งอยู่แล้วก่อนมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้คืออะไร

- มีกรรมการสอบถามว่า หากพรรคการเมืองเขียนนโยบายหลักอย่างกว้าง แต่ในการหาเสียงเลือกตั้งกลับประกาศนโยบายว่าจะยกเลิกแผนยุทธศาสตร์ชาติซึ่งไม่ได้เขียนอยู่ในนโยบายหลักจะถือว่ามีความผิดหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า จากตัวอย่างข้างต้นไม่ถือว่าเป็นความผิด

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนั้นสามารถแก้ไขเพิ่มเติมได้ เว้นแต่การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐเท่านั้นที่จะกระทำไม่ได้ตามมาตรา ๒๕๕ ของร่างรัฐธรรมนูญ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากใช้คำว่า “นโยบายหลัก” อาจเป็นการสื่อว่าต้องมีนโยบายในลำดับรองหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “มาตรา ๑๔ คำประกาศอุดมการณ์ของพรรคการเมือง และนโยบายหลักของพรรคการเมืองต้อง”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอตัดความใน (๒) ออกทั้งหมด และเพิ่มความใน (๑) ว่า “และไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ” เพื่อให้ครอบคลุมสอดคล้องกับมาตรา ๒๕๕ ของร่างรัฐธรรมนูญ

- มีกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๒) เป็นดังนี้ “(๒) ไม่ขัดหรือแย้งเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมาย” เพื่อไม่ให้เกิดการตีความว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมายหรือไม่



- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรมีการกำหนดเรื่องความมั่นคงแห่งรัฐไว้ด้วยหรือไม่ กล่าวคือ นโยบายใดที่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงแห่งรัฐไม่สามารถกระทำได้

ประธานกรรมการชี้แจงว่า เรื่องความมั่นคงแห่งรัฐเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนจึงยังไม่ควรนำมา กำหนดไว้ในร่างมาตรานี้

#### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๔ คำประกาศอุดมการณ์ของพรรคการเมือง และนโยบายหลักของพรรคการเมืองต้อง

(๑) ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติ

(๓) ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๔) ไม่มีลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างชนในชาติ”

#### มาตรา ๑๕

“มาตรา ๑๕ ข้อบังคับและมติของพรรคการเมืองต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และต้องไม่ขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”

#### ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการเสนอตัดความว่า “แห่งราชอาณาจักรไทย” ออก เนื่องจากรัฐธรรมนูญมีเพียง ฉบับเดียว และโดยปกติจะใช้คำว่า “รัฐธรรมนูญ”

- มีกรรมการสอบถามว่า เรื่องอุดมการณ์และนโยบายของพรรคการเมือง ในร่างมาตรา ๑๔ กำหนดให้ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่ ในร่างมาตรา ๑๕ นี้ กำหนดให้ต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข ซึ่งมีการเขียนที่แตกต่างกัน จำเป็นต้องแก้ไขให้สอดคล้องกันหรือไม่ หรือจะกำหนดว่า เฉพาะเรื่องอุดมการณ์และนโยบายของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามร่างมาตรา ๑๔ ส่วนเรื่องอื่นให้เป็นไป ตามร่างมาตรา ๑๕

- มีกรรมการเสนอให้นำความในมาตรา ๑๔ มาเขียนรวมไว้กับข้อบังคับในมาตรา ๑๕ โดยให้ อุดมการณ์และนโยบายของพรรคการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของข้อบังคับ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๕ เป็นดังนี้ “มาตรา ๑๕ ข้อบังคับและมติของ พรรคการเมืองต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และต้องไม่ขัดต่อสถานะและปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อบังคับอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและชื่อย่อพรรคการเมือง

(๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง

(๓) คำประกาศอุดมการณ์และนโยบายของพรรคการเมือง

(๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร

(๕) โครงสร้างการบริหารพรรคการเมือง และตำแหน่งต่าง ๆ ของคณะผู้บริหารพรรคการเมือง

(๖) การเลือกตั้งหรือการให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของหัวหน้าพรรคการเมือง เற்றுญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก กรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมือง ประจำจังหวัด

(๗) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง

(๘) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก การรับเข้าเป็นสมาชิกและการให้พ้นจากการเป็นสมาชิก

(๙) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก ความรับผิดชอบของสมาชิกต่อพรรคการเมือง และความรับผิดชอบต่อพรรคการเมืองต่อสมาชิก

(๑๐) มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้บริหารและสมาชิกพรรคการเมือง

(๑๑) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ

(๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลซึ่งพรรคการเมืองจะส่งรายชื่อให้สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบเป็นนายกรัฐมนตรี

(๑๓) การบริหารการเงิน ทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งต้องเป็นไปโดยเปิดเผยและให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก

(๑๔) รายได้ของพรรคการเมือง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม และค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท

(๑๕) การเลิกพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

ข้อบังคับตาม (๖) (๗) (๑๑) (๑๒) (๑๓) และ (๑๕) ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

การกำหนดข้อบังคับในลักษณะที่เป็นการให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิก หรือบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๓) กระทำการในลักษณะที่เป็นการควบคุม ครอบงำ ก้าวถ่าง แทรกแซง หรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม จะกระทำมิได้” โดยนำความในร่างมาตรา ๑๕/๑ มาเขียนรวมไว้กับร่างมาตรา ๑๕

- มีกรรมการสอบถามว่า ใน (๑๓) ที่เพิ่มขึ้นใหม่ต้องมีตัวแทนพรรคการเมืองด้วยหรือไม่

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ตัวแทนพรรคการเมืองเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ซึ่งต่างจากพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองที่เป็นองค์กรกลุ่ม การกำหนดให้จัดทำบัญชีของตัวแทนพรรคการเมืองจึงอาจก่อให้เกิดความยุ่งยากได้

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิधिพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า เรื่องตัวแทนพรรคการเมืองสามารถออกเป็นข้อบังคับต่างหากได้ โดยกำหนดว่าตัวแทนพรรคการเมืองต้องดำเนินการอย่างไร

- มีกรรมการสอบถามว่า ในร่างมาตรา ๑๕ วรรคสอง กำหนดให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ต้องจัดให้มีบัญชีรับและจ่ายเงินของสาขาพรรคการเมือง หากตัวแทนพรรคการเมืองเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ต้องตัดความว่า “ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด” ในร่างมาตรา ๑๕ ออก หรือไม่



(๑๕) การเลิกพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด  
 ข้อบังคับตาม (๖) (๗) (๑๑) (๑๒) (๑๓) และ (๑๕) ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง  
 การกำหนดข้อบังคับในลักษณะที่เป็นการให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิก หรือบุคคลซึ่งมีลักษณะ  
 ต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๓) กระทำการในลักษณะที่เป็นการควบคุม ครอบงำ ก้าวถ่าง แทรกแซง หรือมี  
 ส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม จะกระทำมิได้”

#### มาตรา ๑๕/๑

“มาตรา ๑๕/๑ ข้อบังคับอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและชื่อย่อพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) คำประกาศอุดมการณ์และนโยบายหลักของพรรคการเมือง
- (๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร
- (๕) โครงสร้างการบริหารพรรคการเมือง และตำแหน่งต่าง ๆ ของคณะผู้บริหารพรรคการเมือง
- (๖) การเลือกตั้งหรือการให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง  
 และหน้าที่และอำนาจของหัวหน้าพรรคการเมือง เภรัณยูภักพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก  
 กรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมือง  
 ประจำจังหวัด

(๗) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง

(๘) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก การรับเข้าเป็นสมาชิกและการให้พ้นจากการเป็น  
 สมาชิก

(๙) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก ความรับผิดชอบของสมาชิกต่อพรรคการเมือง และความรับผิดชอบ  
 ของพรรคการเมืองต่อสมาชิก

(๑๐) มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้บริหารและสมาชิกพรรคการเมือง

(๑๑) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็น  
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ

(๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลซึ่งพรรคการเมืองจะส่งรายชื่อให้สภาผู้แทนราษฎร  
 เห็นชอบเป็นนายกรัฐมนตรี

(๑๓) การบริหารการเงิน ทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง  
 ซึ่งต้องเป็นไปโดยเปิดเผยและให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก

(๑๔) รายได้ของพรรคการเมือง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม และค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งเรียก  
 เก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท

(๑๕) การเลิกพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด  
 ข้อบังคับตาม (๖) (๗) (๑๑) (๑๒) (๑๓) และ (๑๕) ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง  
 การกำหนดข้อบังคับในลักษณะที่เป็นการให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิก หรือบุคคลซึ่งมีลักษณะ  
 ต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๓) กระทำการในลักษณะที่เป็นการควบคุม ครอบงำ ก้าวถ่าง แทรกแซง หรือมี  
 ส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม จะกระทำมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

## มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตั้งร่างมาตรา ๑๕/๑ ออกทั้งมาตรา

## ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ ที่ประชุมมีมติตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... ประกอบด้วย

- |  |                        |
|--|------------------------|
| ๑. นายประพันธ์ นัยโกวิท                | ประธานอนุกรรมการ       |
| ๒. นายอมร วาณิชวิวัฒน์                 | รองประธานอนุกรรมการ    |
| ๓. พลเอก กะสิณ ทองโกล                  | อนุกรรมการ             |
| ๔. นายชาติรี สุวรรณิน                  | อนุกรรมการ             |
| ๕. พลตรีหญิง บุญญารัตน์ พัฒนมะหิรินทร์ | อนุกรรมการ             |
| ๖. นายประธาน จุฬาโรจน์มนตรี            | อนุกรรมการ             |
| ๗. นายประเสริฐ โยธีพิทักษ์             | อนุกรรมการ             |
| ๘. นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์           | อนุกรรมการ             |
| ๙. นายภักดี รัตนผล                     | อนุกรรมการ             |
| ๑๐. นายสมชาติ เจศรีชัย                 | อนุกรรมการ             |
| ๑๑. นายสุพจน์ ไพบูลย์                  | อนุกรรมการ             |
| ๑๒. นายอัษฎางค์ รวยอาจิณ               | อนุกรรมการ             |
| ๑๓. นางสาวจิรารัตน์ จันทร์รัตน์        | อนุกรรมการและเลขานุการ |

โดยให้คณะอนุกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาหลักการและประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... เพื่อเสนอแนะต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาต่อไป

๒. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมอบหมาย

๔.๒ ที่ประชุมมีมติตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ประกอบด้วย

- |                                    |                               |
|------------------------------------|-------------------------------|
| ๑. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่          | ประธานอนุกรรมการ              |
| ๒. พลตรี วีระ โรจนนาค              | รองประธานอนุกรรมการ           |
| ๓. รองศาสตราจารย์ไกรสร จิตธรรม     | อนุกรรมการ                    |
| ๔. นายจาดูร อภิชาติบุตร            | อนุกรรมการ                    |
| ๕. นายจเด็จ อินสว่าง               | อนุกรรมการ                    |
| ๖. นายมนุชญ์ วัฒนโกเมร             | อนุกรรมการ                    |
| ๗. รองศาสตราจารย์อนุมงคล ศิริเวทิน | อนุกรรมการ                    |
| ๘. นายจิรพันธ์ ทองบุญเรือง         | อนุกรรมการและเลขานุการ        |
| ๙. นางสาวดวงกมล ทวีสุวรรณ          | อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |

โดยให้คณะอนุกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาหลักการและประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... เพื่อเสนอแนะต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาต่อไป

๒. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมอบหมาย

๔.๓ ที่ประชุมมีมติตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... ประกอบด้วย

- |                                      |                               |
|--------------------------------------|-------------------------------|
| ๑. นายสุพจน์ ไข่มุกด์                | ประธานอนุกรรมการ              |
| ๒. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช         | รองประธานอนุกรรมการ           |
| ๓. รองศาสตราจารย์เจษฎ์ โทณะวณิก      | อนุกรรมการ                    |
| ๔. พลตรี ธานินทร์ ทุนทุสวัสดิ์       | อนุกรรมการ                    |
| ๕. นางพรทิภา ไสวสุวรรณวงศ์           | อนุกรรมการ                    |
| ๖. รองศาสตราจารย์ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์ | อนุกรรมการ                    |
| ๗. นายอภิวัฒน์ คงชาติ                | อนุกรรมการ                    |
| ๘. นางสาวกมลกานต์ ศรีสุวรรณ          | อนุกรรมการ                    |
| ๙. นายอัครเดช คนชื่อ                 | อนุกรรมการและเลขานุการ        |
| ๑๐. นางสาวสุภาพิชญ์ ธีระวัฒน์        | อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |

โดยให้คณะอนุกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาหลักการและประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... เพื่อเสนอแนะต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาต่อไป

๒. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมอบหมาย

๔.๔ ที่ประชุมมีมติตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... ประกอบด้วย

- |   |                               |
|---|-------------------------------|
| ๑. นายเชียรชัย ณ นคร                      | ประธานอนุกรรมการ              |
| ๒. นางกีระณา สุมาวงศ์                     | รองประธานอนุกรรมการ           |
| ๓. นางสาวจิรวรรณ ภักดีบุตร                | อนุกรรมการ                    |
| ๔. นายเชาวนะ ไตรมาศ                       | อนุกรรมการ                    |
| ๕. นายนาถะ ดวงวิชัย                       | อนุกรรมการ                    |
| ๖. พลเอก ปิยะพล วัฒนกุล                   | อนุกรรมการ                    |
| ๗. นายภักดี รัตนผล                        | อนุกรรมการ                    |
| ๘. นายมานิตย์ จุมปา                       | อนุกรรมการ                    |
| ๙. นายสมชาติ เจศรีชัย                     | อนุกรรมการ                    |
| ๑๐. นายอำนาจ ศรีพูนสุข                    | อนุกรรมการ                    |
| ๑๑. ว่าที่ ร.ต.ท. เสกสรรค์ เอกวิริยะวิทย์ | อนุกรรมการและเลขานุการ        |
| ๑๒. นางสาวภิรมย์พร สุดใจ                  | อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |

โดยให้คณะอนุกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาหลักการและประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... เพื่อเสนอแนะต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาต่อไป

๒. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมอบหมาย

๔.๕ ที่ประชุมมีมติตั้งคณะกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ประกอบด้วย

- |                                   |                               |
|-----------------------------------|-------------------------------|
| ๑. รองศาสตราจารย์จรี วิจิตรวาทการ | ประธานอนุกรรมการ              |
| ๒. นายนครชิต สิงหเสนี             | รองประธานอนุกรรมการ           |
| ๓. นายจตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร       | อนุกรรมการ                    |
| ๔. นางสาวจิรวรรณ ภัคดีบุตร        | อนุกรรมการ                    |
| ๕. นางนัยนา สุภาพิ่ง              | อนุกรรมการ                    |
| ๖. พลตำรวจเอก วันชัย ศรีนวนลนัต   | อนุกรรมการ                    |
| ๗. นางสาวอัจฉรา สวนสมุท           | อนุกรรมการและเลขานุการ        |
| ๘. นายเผ่าพันธ์ นวลสง             | อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |

โดยให้คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาหลักการและประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... เพื่อเสนอแนะต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาต่อไป

๒. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมอบหมาย

๔.๖ ที่ประชุมมีมติตั้งคณะกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ประกอบด้วย

- |                                |                               |
|--------------------------------|-------------------------------|
| ๑. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์      | ประธานอนุกรรมการ              |
| ๒. นายภัทระ คำพิทักษ์          | รองประธานอนุกรรมการ           |
| ๓. นางจรี วิจิตรวาทการ         | อนุกรรมการ                    |
| ๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์         | อนุกรรมการ                    |
| ๕. ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ | อนุกรรมการ                    |
| ๖. นายประสาท พงษ์ศิวกัย        | อนุกรรมการ                    |
| ๗. พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์  | อนุกรรมการ                    |
| ๘. พลเอก นคร สุขประเสริฐ       | อนุกรรมการ                    |
| ๙. นางสาวรสนา โตสิตระกูล       | อนุกรรมการ                    |
| ๑๐. นายขลิท รำจวนจร            | อนุกรรมการ                    |
| ๑๑. นายรัฐภูมิ คำศรี           | อนุกรรมการและเลขานุการ        |
| ๑๒. นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ      | อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |

โดยให้คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาหลักการและประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... เพื่อเสนอแนะต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาต่อไป

๒. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมอบหมาย

๔.๗ ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๔๐ นาฬิกา

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมมาธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์